

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

POZVÁNKA

Workshop Památková péče v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

Termín: 21. května 2019
Čas: od 10:00 hodin
Místo: Dom Kołodzieja ve Zgorzelci

NÁVRH PROGRAMU

- BOD 1:** Přivítání a informace o „Domu Kołodzieja“ (paní Elzbieta Lech-Gotthard)
- BOD 2:** Zahájení zasedání, přijetí programu a témat jednání
- BOD 3:** Přijetí protokolu z minulého zasedání (Lomnice nad Popelkou, 14.02.2019)
- BOD 4:** Informace každé ze tří stran o stavu příprav na Den otevřených podstávkových domů (neděle, 26.05.2019)
- BOD 5:** Výměna informací o aktuálních problémech ochrany a péče o dřevěné stavby lidové architektury
- BOD 6:** Informace o plánované archeologické konferenci ERN (organizuje DE strana)
- BOD 7:** Výměna informací a stanovisek k návrhu na vytvoření internetové informační a diskusní platformy věnované otázkám památkové péče
- BOD 8:** Různé
- BOD 9:** Ukončení zasedání (do 15:00 hodin)

Přílohy:

- 1) Protokol ze zasedání v Lomnici nad Popelkou, 14.02.2019
- 2) Prezenční listina z 14.02.2019

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Zápis

ze zasedání pracovní skupiny Eurex ZABYTKI-PAMÁTKY-DENKMALE

21. května 2019 ve Zhořelci – Dom Kołodzieja

ÚČASTNÍCI: 20 osob, viz prezenční listina

Navrhovaný program a problematika jednání:

- Bod 1. Uvítání účastníků a informace o objektu „Dom Kołodzieja“
- Bod 2. Zahájení zasedání, schválení programu a problematiky jednání
- Bod 3. Schválení zápisu z jednání (Lomnice n. P., 14. 2. 2019)
- Bod 4. Informace stran ke Dni otevřených podstávkových domů (26. 5. 2019)
- Bod 5. Problémy v oblasti ochrany a péče o památky dřevěné architektury
- Bod 6. Plánovaná archeologická konference Euroregionu Nisa
- Bod 7. Výměna názorů k návrhu zřízení internetové informačně-diskusní platformy věnované problematice péče o památky
- Bod 8. Různé
- Bod 9. Ukončení jednání

Průběh zasedání a přijatá ujednání

Ad 1.

Účastníky uvítala majitelka „**Domu Kołodzieja**“ paní Elżbieta Lech-Gotthardt, která také zastupuje stejnojmenné sdružení. „Dom Kołodzieja“ z roku 1822 je objekt reprezentativní pro architekturu podstávkových domů. Známý je i svým výjimečným osudem z posledních let. V důsledku likvidace vesnice Wigancice Żytawskie, která probíhala v 80. a 90. letech v sanitární

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

zóně Elektrárny „Turów“, se tento opuštěný solitérní objekt, který zůstal jako jediný po již neexistující vesnici, mohl stát kdykoli terčem lidského vandalismu nebo zchátrat vlivem přírodních sil. V roce 2015 se jej úspěšně podařilo přestěhovat na vzdálenost přes 30 km, z bývalých Wigancic na místo, kde nyní stojí. Průběh stěhování budovy je znázorněn na tabulích před budovou a ve dvojjazyčných brožurách. „Dom Kołodzieja“ dnes úspěšně plní turistické funkce a je také dějištěm občanských aktivit zaměřených na propagaci Krajiny podstávkových domů.

Ad 2.

Zasedání skupiny zahájil její předseda za polskou stranu, p. Jacek Jakubiec. Program a problematika jednání byly schváleny bez připomínek.

Ad 3.

Zápis z jednání 14. 2. t.r. v Lomnici nad Popelkou (CZ) byl přijat bez připomínek.

Ad 4.

Podstávková architektura je charakteristickým neopakovatelným jevem v krajině euroregionu, jedná se o cenné historické dědictví, zejména z 18. a 19. století. Do dnešního dne se dochovaly necelé dvě desítky tisíc takových domů, nejméně na polské straně, kde je jich něco přes 500. Desítky let, kdy se o ně příslušně nepečovalo, se postupně dohánějí díky práci mnoha subjektů a činnosti individuálních nadšenců. Další podstávkové domy, které byly nebo jsou obnovovány, jsou v Den otevřených podstávkových domů zpřístupňovány zájemcům k prohlídkám. Tato akce se koná již 16 let v poslední květnovou neděli a je již natrvalo součástí kalendáře akcí Euroregionu Nisa.

Informace o přípravách k letošnímu ročníku této akce postupně sdělili: za polskou stranu p. Elżbieta Lech-Gotthardt a p. Wojciech Kapałczyński, za saskou stranu p. Sven Rüdiger, za českou stranu p. Filip Magr.

Celkové hodnocení poukazuje na pozitivní trendy, což je vidět např. na polské straně. Z počátku bylo náročně vytypovat jednotlivé objekty, ale oproti tomu k letošnímu **Dni otevřených podstávkových domů** bylo přihlášeno 36 takových domů z území 7 okresů.

Na saské straně bude již tradičně zpřístupněno na 50 objektů.

Na české straně je vytipováno jen několik, což je následkem nešťastného souběhu termínů: čeští kolegové již řadu let pořádají pro veřejnost začátkem června obdobné dny regionální architektury.

Ad 5.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Diskuse měla průřezový charakter.

Bylo zdůrazněno, že význam historické dřevěné architektury jako částí celého bohatého historického dědictví těchto území byl vnímán od začátku vzniku Euroregionu Nisa. Je to faktor důležitý pro identitu regionu a pro strategii jeho rozvoje. Nejedná se pouze o unikátní jev, jimž jsou podstávkové domy. Je zde řada hrázděných domů, tzv. „fachwerk“. Výjimečnou památkou je dřevěný kostel Wang z přelomu 12./13. stol., který byl roku 1842 přestěhován z Norska do Karpacze.

Již v roce 1992 se v Žitavě konala odborná konference firmy „Desovag“ věnována ochraně a záchraně dřevěné architektury. Byla příležitostí k navázání prvních kontaktů mezi ochranáři památek ERN. Později se činnost zaměřovala na problémy podstávkových domů. V červenci 2005 Prezídium Euroregionu Nisa přijalo jako jednu ze společných priorit v rámci strategie ERN iniciativu s názvem „Krajina podstávkových domů“.

V diskusi se slova ujali: p. Krzysztof Atykow za Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, p. Wojciech Kapałczyński, p. Sven Rüdiger, p. Tomáš Vávra a p. Elżbieta Lech-Gotthardt. Ve skupině Eurex Památky jsou všichni názoru, že je potřeba zvyšovat prostředky na ochranu památek dřevěné architektury, které jsou ve svém principu méně trvalé než zděné památky.

P. Olgierd Poniżnik vznesl návrh, aby se euroregionální expertní skupina Památky v této věci obrátila na regionální orgány Dolního Slezska.

Bylo dohodnuto: návrh dopisu bude zaslán v oběžné proceduře všem členům skupiny ke schválení.

Ad 6.

Téma **archeologické konference** prezentovala p. dr Joanna Wojnicz z Drážďan.

Konference se uskuteční v Žitavě. Ze tří navržených termínů byl zvolen 16. 10. 2019. Konference bude mít tři tematické bloky, vždy se vztahující k území euroregionu: 1) ochrana archeologických památek, 2) archeologické projekty, 3) archeologické nálezy. Jazyky konference: němčina, čeština, polština. V diskusi se slova ujali: Tomáš Vávra, Wojciech Kapałczyński, Jacek Jakubiec a Markus Köhler. Skupina se souhlasně dohodla, že koordinací činností souvisejících s budoucí konferencí bude pověřena německá strana.

Bylo dohodnuto: začátkem června sekretariát v Žitavě projedná s paní dr Joannou Wojnicz otázky související s přípravou konference. Po tomto setkání budou příslušným institucím zaslány podrobné informace.

Ad 7.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Myšlenka vytvoření **internetové informačně-diskusní platformy** věnované ochraně památek, prezentovaná v loňském roce na zasedání skupiny v Drážďanech, má své příznivce. Po krátké výměně názorů však byla vznesena pochybnost, zda ve vztahu k neúspěšné aktivní třístranné informačně-publicistické činnosti Euroregionu na internetu, lze předpokládat úspěch v případě „odborné“ platformy“?

Bylo dohodnuto: téma bylo z programu jednání vyřazeno, ale skupina plánuje, že se k němu vrátí, když obdrží příslušné pokyny od Sekretariátu ERN.

Ad 8.

Polská strana vznesla návrh, aby se do dlouhodobé agendy skupiny zařadila problematika **ochrany a péče o řemeslnické tradice**. Zdůvodnil to p. Jacek Jakubiec, který poukázal na skutečnost, že výsledky, étos a tradice ŘEMESLA jsou součástí nehmotného historického dědictví. Ve vztahu k dominantním globalizačním a modernizačním trendům jsou ale na ústupu. Zdůraznil význam řemesla v praktické činnosti ochránců památek. Lze litovat, že loni připravovaný českou stranou bilaterální projekt „Putování po dávných řemeslech Euroregionu Nisa“ nedostal dotaci. Tato hodnotná iniciativa, ve které se dnes nepokračuje, poukazuje na to, že by skupina neměla opomíjet problematiku řemesla. Polská strana je připravena dále tuto problematiku řešit, s čímž skupina souhlasila.

Ad 9.

Organizátorem dalšího zasedání skupiny bude německá strana. Byl stanoven termín: čtvrtek, 19. 9. 2019

Předběžně bylo dohodnuto, že se uskuteční v Kamenz.

Zapsal: Jacek Jakubiec

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

